

APOSTOLISTEN ISIEN TODISTUS
Olivatko varhaiskristityt Jehovan todistajia

Pasi Turunen
(c) 2002

Sisällysluettelo

Mitkä ihmeen apostoliset isät?

Mitä apostoliset isät opettivat?

Jeesus on tosi Jumala

Jeesus ei ole luotu enkeli vaan kaiken luoja

Jeesus on ikuinen

Jeesusta ylistetään ja rukoillaan

Jeesus nousi ruumiillisesti kuolleista

Jeesus herätti itsensä kuolleista

Ihmisellä on kuolematon sielu/henki

Tuomion tuli

Pyhä Henki on persoona

Pyhä Henki on Jumala

Pyhää Henkeä ylistetään ja kunnioitetaan

Risti ja syntymäpäivät

Johtopäätökset

APOSTOLISTEN ISIEN TODISTUS

Olivatko varhaiskristityt Jehovan todistajia?

Uuden testamentin opetuskirjeet kertovat meille, mitä Jeesuksen opetuslapset uskoivat. Kyllä, Uusi testamentti on erehtymätöntä ja henkeytettyä/inspiroitua Jumalan Sanaa. Mutta se on myös kirjallinen tallenne siitä, mitä Jeesuksen seuraajat ensimmäisellä vuosisadalla uskoivat kristinuskon sisältävän eli mikä oli ns. Apostolien opetus (Apt. 2:42). Jehovan todistajat väittävät jo alkuseurakunnan opettaneen samoja oppeja kuin he: Jeesus ei ole tosi Jumala vaan luotu enkeli; Jeesus ei noussut kuolleista ruumiillisesti vaan henkiolentona; Pyhä Henki ei ole persoona eikä Jumala; Helvetin tuli ei ole todellinen; Jeesus ei kuollut ristillä vaan paalussa.

Jehovan todistajien väittämän kannalta seuran olisi kyettävä osoittamaan, että varhaiskristillisistä kirjoituksissa (Uuden testamentin ulkopuolelta) löytyisi samanlainen oppi, kuin se mihin he itse nykyään uskovat. Mitä siis apostolien jälkeen tullut sukupolvi, joka oli omaksunut kristinuskon suoraan apostoleilta itseltään, uskoi kristillisen sanoman sisältävän? Tämä on kysymys, johon käsillä oleva tutkielma pyrkii vastaamaan. Keskeisenä aineistona toimii ns. Apostolisten isien kirjoitukset.

MITKÄ IHMEEN APOSTOLISET ISÄT?

Apostolisten isien kirjoutusten kokoelmana tunnetaan sellaiset varhaiskristilliset kirjoitukset, joita aikanaan seurakunnan piirissä arvostettiin, ja jotka ovat saaneet syntynsä 1. vuosisadan lopulla tai 2. vuosisadan alkupuoliskolla. Jotkut niistä sijoittuvat syntyhistoriansa puolesta aikaan, jolloin viimeiset apostolit mahdollisesti vielä elivät. Kirjoittajilla olisi näin ollut välitön kosketus itse apostoleihin. Apostolisten isien tekstien arvostuksesta puhuu sekin, että eräät niistä ovat olleet hyvin lähellä kanonista arvonanta silloin, kun Uuteen testamenttiin lukeutuvien kirjojen rajat eivät vielä olleet vakiintuneet. Olennaista on, että nämä tekstit ovat syntyneet aikana, jolloin oli vielä mahdollista tavoittaa kosketus apostolien henkilökohtaiseen vaikutukseen. Niiden katsottiin, vaikka eivät kaikki olleetkaan apostolien opetuslasten laatimia, olevan historiallisesti apostolisia eli opettavan oikeaa kristillistä oppia. Ne eivät seurakunnan mielestä sisältäneet ”luopio-oppeja”, kuten esimerkiksi lukuisat apokryfiset evankeliumit tai gnostilaiset tekstit, jotka seurakunta alusta asti hylkäsi niiden sisältämän väärän opin vuoksi.

Jos varhaisseurakunta uskoi ja opetti samoin kuin Jehovan todistajat nykyään, olisi syytä olettaa, että seurakunnan yleisesti käyttämistä varhaiskristillisistä kirjoituksista hahmottuisi lukijalle suurin piirtein samanlainen oppikokonaisuus, kuin Jehovan todistajilla on tänään. Ellei tällaista ole nähtävissä, voimme perustellusti vetää sen johtopäätöksen, että Jehovan todistajat itse edustavat poikkeamaa aidosta apostolisesta opista, siis luopumusta.

MITÄ APOSTOLISET ISÄT OPETTIVAT?¹

Ignatios oli yksi varhaisseurakunnan arvostetuimpia henkilöitä. Hän oli Antiokian seurakunnan johtaja ja tunsikin henkilökohtaisesti apostolit, Pietarin ja Paavalin.

¹ Katkelmat apostolisilta isiltä Heikki Koskenniemen suomennoksena (Apostoliset isät, Suomen teologisen kirjallisuusseuran julkaisuja 163, Jyväskylä 1989)

Ignatios opettaa Jeesuksesta seuraavaa:

Jeesus on tosi Jumala

"Yksi on lääkäri, lihallinen ja hengellinen, syntynyt ja syntymätön, lihaan tullut Jumala, kuolemaan tullut todellinen elämä, sekä Mariasta että Jumalasta syntynyt, ensin kärsimyksen alainen, sitten sen ulkopuolella, Jeesus Kristus, meidän Herramme." (Efesolaisille 7:2)

"Jumalan seuraajina te olette, saatuanne uutta voimaa Jumalan veressä, täydellisesti suorittaneet luontoanne vastaavan työn..." (Efesolaisille 1:1)

"Sillä meidän Jumalamme Jeesus Kristus oli Jumalan pelastussuunitelman mukaan Marian kohdussa, kun tämä oli raskaana, ja oli Daavidin siementä ja samalla Pyhästä Hengestä..." (Efesolaisille 18:2)

"Mutta tämän seurauksena herposi kaikki velhous ja kaikki pahuuden kahleet hävisivät. Tietämättömyys poistui ja vanha valtakunta kukistui, kun Jumala ilmaantui ihmishahmossa saaden aikaan uuden, iankaikkisen elämän." (Efesolaisille 19:3)

"Minä ylistän Jeesusta Kristusta, Jumalaa, joka on tehnyt teidät niin viisaiksi. Olenhan saanut huomata teidät täydellisiksi horjumattomassa uskossa aivan kuin olisitte sekä ruumiinne että henkenne puolesta kiinni nautitut Herran Jeesuksen Kristuksen ristiin ja rakkaudessa lujasti juurtuneet Kristuksen vereen." (Smyrnalaisille 1:1)

"Teitte hyvin, kun vastaanotitte Filonin ja Reos Agatopuksen niin kuin Kristuksen, Jumalan, diakonit..." (Smyrnalaisille 10:1)

"Voikaa hyvin aina meidän Jumalassamme Jeesuksessa Kristuksessa. Pysykää hänessä ja näin Jumalan yhteydessä ja huolenpidossa." (Polykarpokselle 8:3)

"...minä toivotan runsasta menestystä ilman moitetta Jeesuksessa Kristuksessa, meidän Jumalassamme." (Roomalaisille, alkutervehdyksestä)

"Sallikaa minun olla Jumalani kärsimyksen seuraaja." (Roomalaisille 6:3)

Ignatios "ylistää Jeesusta Kristusta, Jumalaa". Eikö ylistys kuulu oikeutetusti vain tosi Jumalalle? Ignatios, Pietarin ja Paavalin virkaansa asettama seurakunnan johtaja, uskoi, että Jeesus oli Jumala ihmishahmossa. Kuten apostoli Johannes osoittaa: "Sana oli Jumala...ja Sana tuli lihaksi..." (Joh. 1:1, 14). "Hän [Jeesus] on tosi Jumala ja iankaikkinen elämä." (1 Joh. 5:20)

Miksi Ignatios, apostolien opissa kasvanut Syyrian kristittyjen johtaja, kutsuu Jeesusta jatkuvasti Jumalaksi, mikäli uskoi, kuten Jehovan todistajat nykyään, Hänen olevan vain luotu enkelioleno? Eiväthän Jehovan todistajat itsekään puhuttele Jeesusta Jumalaksi näin säännönmukaisesti.

Jeesus ei ole luotu enkeli vaan kaiken luoja

Mielenkiintoinen varhaiskristillinen kirjoitelma on **kirje Diognetokselle**. Se on yksi nuorimpia "apostolisten isien" kokoelmaan päässeitä varhaiskristillisiä tekstejä. Sen kirjoittajasta ei ole tarkkoja tietoja. Loppuosassa sanotaan, että sen on kirjoittanut "apostolien oppilas", mutta tämä ei ole vakuuttanut kaikkia tutkijoita. Tuskin se silti täysin mahdoton vaihtoehto on kirjeen apostolisen sisällön huomioon ottaen. Huolimatta sen syntyäikaan ja kirjoittajaan liittyvästä epätietoisuudesta se on "syntynyt taistelevan kirkon aikana, sillä sen taustana on vielä elinvoimainen pakanuus ja vainojen todellisuus", kuten prof. Koskenniemi sanoo. Kirjeen sisältö on selvästi evankeliumien ja erityisesti Paavalin kirjeiden hengen mukainen.

Kirjeestä Diognetoselle käy selkeästi ilmi, ettei Jeesusta pidetty luotuna enkeliolentona, vaan Jumalana ja kaiken luoja yhdessä Isän kanssa:

"Päin vastoin, itse kaikkivaltias kaiken Luoja ja näkymätön Jumala on todella taivaasta käsin istuttanut ihmisiin totuutensa ja pyhän ja käsittämättömän sanansa ja antanut sen juurtua heidän sydämiinsä. Kuitenkaan hän ei ole tätä tehnyt niin kuin joku voisi kuvitella, lähettämällä ihmisten luo jonkun palvelijansa tai enkelin tai enkeliruhtinaan, jonkun niistä, joilla on tehtävänä hoitaa maallisia asioita, tai jonkun niistä, joille on uskottu taivaallisen hallinnon asiat. Ei niin, vaan hän lähetti itsensä kaikkeuden rakentajan ja luoja, jonka kautta hän loi taivaat ja sulki meren sen omien rajojen piiriin, hänet jonka salaisia lakeja kaikki taivaankappaleet uskollisesti noudattavat, jolta aurinko on saanut päivittäisen kulkunsa määrän sitä seurataksaan, jota kuu tottelee, kun hän käskää sen yöllä loistaa, ja jota tottelevat tähdet seuraillessaan kuun kulkua. Hänet, jonka toimesta kaikki on säädetty, järjestetty ja toisilleen alistettu, taivaat ja mitä niissä on, maa ja mitä siinä on, meri ja mitä siinä on, tuli, ilma, syvyys, kaikki mitä korkeuksissa on, mitä syvyyksissä on, ja mitä niiden välillä, hänet hän lähetti ihmisten luokse. Entä tekikö hän tämän saadakseen aikaan hirmuhallituksen ja herättääkseen pelkoa ja kauhua? Niinhän joku ihminen saattaisi ajatella. Ei suinkaan! Päin vastoin hyvyttä ja lempeyttä osoittaen hän hänet lähetti, niin kuin kuningas lähettää poikansa, niin ikään kuninkaan; Jumalana hän lähetti hänet, ihmisenä ihmisten luo hän hänet lähetti, pelastaen ja suostutellen, ei pakkoa käyttäen. Jumala ie näet tunne pakkoa." (Kirje Diognetoselle 7:2-4)

Katkelmassa esiintyy samoja ajatuksia kuin Paavalilla, joka opettaa, että kaikki mikä on luotua on luotu Jeesuksen kautta (Kol. 1:15-17). Jeesus ei siis itse ole osa luomakuntaa. Vartiotorni-seura on Uuden maailman käännökseen lisännyt mainittuihin jakeisiin sanan "muu", vaikka sitä ei esiinny kreikkalaisissa alkuteksteissä eikä asiayhteys muutenkaan anna aiheutta selittävän apusanan lisäämiselle. Seuran syyt ovat ilmeisen tarkoitushakuiset ja selittyvät sen omasta opista käsin. Raamattu myös selvästi osoittaa, ettei Jeesus ole eikä ole ollut enkeli (Hebr. 1-2). Päin vastoin Jeesus esitetään Jumalana (Jahve), joka loi kaiken (Hebr. 1:8, 10, 11). Kirje aivankuin avaa tietä myöhemmälle trinitaariselle teologialle: Jeesus on Jumalan Poikana itse Jumala, niin kuin kuninkaan poika on itse kuningas - ei sama persoona, kuin Isänsä, mutta samaa olemusta ja luontoa.

Jeesus on ikuinen

Ignatios puhuu mitä ilmeisimmin Jeesuksesta kirjoittaessaan Smyrnan seurakunnan paimenelle, Polykarpokselle:

"Odota häntä, joka on ajan yläpuolella, ajatonta, näkymätöntä, häntä joka meidän tähtemme on tullut näkyväiseksi, häntä joka ei ole kosketeltavissa, joka on kärsimyksen yläpuolella, mutta meidän tähtemme on alistunut kärsimykseen ja joka on kestänyt kaikkea mahdollista meidän tähtemme." (Polykarpokselle 3:2)

Myös kirjeessä Diognetoselle sanotaan Jeesuksesta:

"Siitä syystä Isä lähettikin sanan, että tämä ilmaantuisi maailmalle. Tosin hänen kansansa ei ottanut häntä vastaan. Mutta apostolit julistivat häntä ja niin pakanat uskoivat häneen. Hän on ollut alusta alkaen, ilmaantui uutena ja havaittiin vanhaksi, ja aina hän syntyy uudestaan pyhien sydämissä. Hän on ikuinen ja se joka tänään katsotaan Pojaksi..." (Diognetoselle 11:3-5)

Apostolisten isien todistus pitää yhtä Raamatun ilmoituksen kanssa: Jeesus on "*iankaikkinen*" (Jes.9:5); taivas ja maa katoavat, mutta Jeesus "*pysyy ja on aina sama, eikä hänen vuotensa loppu*" (Hebr.1:11-12); Hän on Melkisedekiin verrattava ylinmäinen pappi, jolla ei ole "*päivien alkua, eikä elämän loppua*" (Hebr. 7:3); "*Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti.*" (Hebr. 13:8).

Jeesusta ylistetään ja rukoillaan

Ignatioksen teksteistä käy myös ilmi, että Jeesuksen ylistäminen ja rukoileminen kuului kristilliseen käytäntöön ja oppiin:

"Minä ylistän Jeesusta Kristusta, Jumalaa, joka on tehnyt teidät niin viisaiksi." (Smyrnalaisille 1:1)

"Siksi kaikuukin, kun keskuudessanne vallitsee yksimielisyys ja sopusointuinen rakkaus, laulu Jeesuksen Kristuksen kunniaksi." (Efesolaisille 4:1)

"Jos Jeesus Kristus teidän rukoustenne ansiosta katsoo minut sen arvoiseksi ja niin on Jumalan tahto, selitän teille vielä toisessa kirjoitelmassa, jonka aion teille kirjoittaa, tarkemmin sitä, minkä olen pannut alulle, Jumalan armotaloutta..." (Efesolaisille 20:1)

"Rukoilkaa Kristusta hartaasti minun puolestani, jotta minut voitaisiin havaita mainitsemieni välineiden avulla Jumalalle uhratuksi." (Roomalaisille 4:2)

"...minä toivotan runsasta menestystä ilman moitetta Jeesuksessa Kristuksessa, meidän Jumalassamme. Olen rukoillut Jumalaa ja minulle on suotu, että saan nähdä teidän Jumalan silmissä arvokkaat kasvonne..." (Roomalaisille, alkutervehdyksestä ja 1:1)

Tämä kaikki pitää yhtä Jeesuksen omien sanojen kanssa: "*Jos te anotte **minulta** jotakin minun nimessäni, niin minä sen teen.*" (Joh. 14:14). Uuden maailman käännös jättää "minulta" sanan pois vaikka Jehovan todistajien oma riviväläinen *The Kingdom Interlinear* seuraten Westcottin ja Hortin kreikkalaista tekstiä sisällyttää sen Jeesuksen sanoihin. Vanhimpien ja luotettavimpien kreikkalaisten käsikirjoitusten mukaan "minulta" sana kuuluu Jeesuksen sanoihin. Kannattaa myös huomata muut Ut:n kohdat, joissa Jeesusta rukoillaan tai ylistetään (esim. Apt. 7:59-60 / 2 Piet. 3:18 / Ilm. 5:12-14).

Polykarpos oli historian mukaan apostoli Johanneksen henkilökohtainen opetuslapsi sekä Smyrnan seurakunnan johtaja. Hän myös tunsu hyvin Ignatioksen. He kävivät keskenään sydämellistä kirjeenvaihtoa, mikä osoittaa molempien pitäneen toisiaan apostolisen, oikean uskon vaalijoina. Polykarpoksen marttyyrikuolemasta kertova kuvaus on merkittävä, sillä se on ensimmäinen lajissaan, vanhin tunnettu kertomus kristityn veritodistajan viimeisistä vaiheista, lukuunottamatta Apostolien tekojen kuvausta Stefanuksesta. Myös Polykarpos antaa ylistyksen Jeesukselle ja jopa Pyhälle Hengelle (tästä tarkemmin Pyhää Henkeä käsittelevässä osuudessa). Vähän ennen surmaamistaan Polykarpos rukoilee. Hän päättää koskettavan rukouksensa sanoihin:

"Siitä syystä minä kaikesta sinua ylistänkin, kiitän ja kunnioitan, iankaikkisen ja taivaallisen ylipapin Jeesuksen Kristuksen, sinun rakkaan Poikasi kautta. Hänen kauttaan sinulle ynnä hänelle ja Pyhälle Hengelle kunnia nyt ja tuleviin aikoihin. Aamen." (Polykarpoksen marttyyri 14:3)

Muulla marttyyriosta käy myös ilmi, että Jeesukselle annettiin Jumalalle kuuluva ylistys ja palvonta:

"Juutalaiset pitivät myös tarkoin silmällä meitä, kun me olimme hankkeissa ottaa vainajan roviolta. Eiväthän he tienneet, ettemme me milloinkaan voi jättää Kristusta, joka on kärsinyt koko maailman, kaikkien pelastuvien, pelastuksen tähden, viaton syntisten tähden, emmekä ruveta palvomaan jotakuta toista. Häntä me kumarramme, sillä hän on Jumalan Poika, mutta marttyyreja me rakastamme..." (Polykarpoksen marttyyri 17:2, 3)

"Kestävyydellä, jota hän osoitti, hän voitti taistelussa jumalattoman hallitusmiehen ja näin hän sai katoamattomuuden voitonseppeleen. Apostolien ja kaikkien vanhurskasten kanssa hän nyt riemuiten kunnioittaa Jumalaa ja kaikkivaltiaista Isää ja ylistää meidän Herraamme Jeesusta Kristusta, meidän sielumme Vapahtajaa ja meidän ruumiimme ohjaajaa ja kaikkialla maailmassa olevan katolisen kirkon Paimenta." (Polykarpoksen marttyyri 19:2)

"Autua Polykarpos kärsi marttyyrikuoleman Ksantikoskuun alussa, sen 2. päivänä, eli helmikuun 23. päivänä. Silloin oli suuri sapatti ja kello oli 2 iltapäivällä. Hänen vangituttajansa oli Herodes, ylipappina oli Filippus Trallislainen ja prokonsulina oli Staius Kvadratus, mutta iankaikkisena kuninkaana oli meidän Herraamme Jeesus Kristus. Hänelle kirkkaus, kunnia, valtasuus ja iankaikkinen valtaistuini sukupolvesta sukupolveen. Aamen." (Polykarpoksen marttyyri 21)

"Silloin minä keräsin yhteen ajan varrella melkein loppuun kuluneet kirjoituksen osaset, jotta minutkin Herra Jeesus Kristus keräisi yhteen kaikkien valittujensa kanssa taivaalliseen valtakuntaansa. Hänelle kunnia

yhdessä Isän ja Pyhän Hengen kanssa iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen." (Polykarpoksen marttyyrio 22:3 [5])

Varhaiskristillinen seurakunta piti siis oikeaoppisena antaa Jumalalle kuuluva ylistys ja kunnia Jeesukselle yhdessä Isän ja Pyhän Hengen rinnalla.

Jeesus nousi ruumiillisesti kuolleista

"Minä nimittäin tiedän ja uskon, että hän ylösnousemuksensa jälkeenkin on ruumiillinen olento. Sanoihan hän silloin, kun tuli Pietarin ja hänen seurassaan olevien tykö: *Tarttukaa minuun, kosketelkaa minua ja katsokaa, sillä minä en ole henkiolento, vailla ruumista*. Heti he koskettivatkin häntä ja uskoivat, kun olivat päässeet yhteyteen hänen ruumiinsa ja henkensä kanssa. Siksi he halveksivat kuolemaakin; olivathan he ihan ilmeisesti kuoleman yläpuolella. Ja ylösnousemuksensa jälkeen hän söi ja joi yhdessä heidän kanssaan niin kuin sellainen, jolla on ruumis, vaikka hän olikin hengellisesti Isään yhdistynyt." (Smyrnalaisille 3:1-3)

Tämä pitää täydellisesti yhtä Luuk.24:36-43 kanssa. Myös apostoli Paavali sanoo: "*Sillä hänessä asuu jumaluuden koko täyteys ruumiillisesti...*" (Kol. 2:9) Paavali ei sano "asui" vaan "asuu" - preesens. Jeesus on, kuten Ignatios sanoo "ylösnousemuksensa jälkeenkin ruumiillinen olento" eikä pelkkä henkiolento, kuten Jehovan todistajat harhaisesti väittävät. Jeesus itse opettaa ruumiillista ylösnousemusta: "*Jeesus vastasi ja sanoi heille: 'Hajottakaa maahan **tämä temppele**, niin minä pystytän sen kolmessa päivässä...Mutta hän puhui **ruumiinsa temppeleistä**.'*" (Joh. 2:19, 21).

Jeesus herätti itsensä kuolleista

"Tämän kaiken hän kärsi meidän tähtemme, jotta me pelastuisimme. Hän myös kärsi todella niin kuin hän myös todella herätti itsensä kuolleista." (Smyrnalaisille 2:1)

Tämä pitää yhtä apostoli Johanneksen kanssa, joka sanoo: "*Jeesus vastasi ja sanoi heille: 'Hajottakaa maahan tämä temppele, niin **minä** pystytän sen kolmessa päivässä...Mutta hän puhui **ruumiinsa temppeleistä**.'*" (Joh. 2:19, 21). Myös: "*...**minä annan** henkeni, että **minä sen jälleen ottaisin**. Ei kukaan sitä minulta ota, vaan minä annan sen itsestäni. Minulla on valta antaa se, ja **minulla on valta ottaa se jälleen...***" (Joh.9:17-18).

Kun Jeesus kuoli ristillä vain hänen ruumiinsa kuoli. Miten muuten Jeesus saattoi sanoa, että hän itse herättää itsensä kuolleista ja ottaa henkensä takaisin? Jeesus kuoli ristillä, kun hänen henkensä erkani ruumiista (Joh. 19:30). Ruumis haudattiin kolmeksi päiväksi, jona aikana Jeesus meni tuonelaan (Apt. 2:27, 31 / 1 Piet. 3:18-19) ja riisti kuoleman ja tuonelan avaimet (Ilm. 1:18). Kolmantena päivänä hän herätti itsensä kuolleista, kun hänen henkensä Isän Jumalan ja Pyhän Hengen ylösnousemusvoimassa yhtyi jälleen hänen ruumiiseensa.

Raamatun ja Ignatioksen sanat ovat ymmärrettäviä vain, mikäli uskotaan "kuolemattoman sielun" käsitteeseen.

Ihmisellä on kuolematon sielu/henki

Ignatioksen sanat, että Jeesus herätti itsensä kuolleista, edellyttävät kuolemattoman sielun olemassaoloa. Hän sanoi myös:

"Olenhan saanut huomata teidät täydellisiksi horjumattomassa uskossa aivan kuin olisitte sekä ruumiinne että henkenne puolesta kiinni naulitut Herran Jeesuksen Kristuksen ristiin ja rakkaudessa lujasti juurtuneet Kristuksen vereen." (Smyrnalaisille 1:1)

"Hän myös kärsi todella niin kuin hän myös todella herätti itsensä kuolleista. Ei ole niin kuin muutamat epäuskoiset väittävät, että hän vain näennäisesti on kärsinyt; näennäistä on heidän oma olemassa olonsa. Sen mukaan, kuin he ajattelevat, tulee heille itselleen käymäänkin; he tulevat olemaan vailla ruumista ja

demonien kaltaisia. Minä nimittäin tiedän ja uskon, että hän ylösousemuksensa jälkeenkin on ruumiillinen olento...Heti he koskettivatkin häntä ja uskoivat, kun olivat päässeet yhteyteen hänen ruumiinsa ja henkensä kanssa...Ja ylösousemuksensa jälkeen hän söi ja joi yhdessä heidän kanssaan niin kuin ainakin sellainen, jolla on ruumis, vaikka hän olikin hengellisesti Isään yhdistynyt." (Smyrnalaisille 2-3).

Miksi korostaa "ruumista ja henkeä"? Miksi Ignatios ei yksinkertaisesti vain sanonut: "...aivan kuin olisitte kiinni naulitut..."? Ignatios korostaa, että Jeesuksen kärsimys ja kuolema ja ylösouseminen olivat todellisia eikä "näennäisiä". Tällä hän torjuu doketistien väitteen siitä, ettei Jeesus ollut todellinen ruumiillinen olento. Jeesuksen ruumiillisuus ulottuu myös ylösousemiseen kuolleista. Jehovan todistajien teoria Jeesuksen nousemisesta henkiolentona kumoutuu Ignatioksen sanoissa. Jehovan todistajat opettavat Ignatioksen mukaan "näennäistä" ylösousemusta - samaa kuin tuon ajan harhaliike doketistit. Jälleen on kysyttävä miksi Ignatios korostaa yhteyttä Jeesuksen "ruumiiseen ja henkeen" eikä vain sano, että he olivat "päässeet yhteyteen hänen kanssaan"? Vastaus: Koska Ignatios uskoi sielun kuolemattomuuteen, kuten apostolit opettavat Uudessa testamentissa. Ignatioksen mukaan ne, jotka väittävät Jeesuksen kärsineen ja nousseen kuolleista vain henkiolentoina, tulevat itse olemaan henkiolentoja "vailla ruumista ja demonien kaltaisia". "Demonien kaltaisuuteen" viittamista on vaikea ymmärtää mitenkään muutoin, kuin viittauksena henkiolemukseen. Joka on vailla ruumista on henkiolento.

Ignatios tekee usein kirjeissään eron lihan/ruumiin ja hengen välillä:

"Samalla minä rukoilen niille yhteyttä Jeesuksen Kristuksen lihaan ja henkeen, hänen joka on meidän elämämme joka aika..." (Magnesialaisille 1:2)

"Pyrkikää siis siihen, että olisitte vahvat Herran ja apostolien säädöksissä, jotta menestyisitte kaikessa mitä teette, lihassa ja hengessä...Olkaa alamaiset piispalle ja toisillenne, niin kuin Jeesus Kristus Isälle lihan puolesta ja apostolit Kristukselle ja Isälle ja Hengelle, jotta ykseys olisi todellisuutte sekä lihassa että hengessä." (Magnesialaisille 13:1, 2)

"Ignatios...valituille ja Jumalan arvon mukaisille, joka nauttii rauhaa lihan ja hengen puolesta Jeesuksen Kristuksen kärsimyksen ansiosta..." (Trallislaisille, alkutervehdyksestä)

"Tervehdin teitä Smyrnasta käsin yhdessä niiden seurakuntien kanssa, jotka ovat luonani. Joka suhteessa he ovat virkistäneet minua lihan ja hengen puolesta..." (Trallislaisille 12:1)

"Minun henkeni vihkiytyy teidän hyväksenne, ei ainoastaan nyt, vaan myös sitten kun pääsen osalliseksi Jumalasta." (Trallislaisille 13:3)

"Teille, jotka olette lihan ja hengen puolesta liittyneet hänen kaikkiin käskyihinsä, järkähtämättömästi täytetyt Jumalan armolla ja viimeistä myöten puhdistetut kaikesta vieraasta väristä, minä toivotan runsasta menestystä ilman moitetta Jeesuksessa Kristuksessa, meidän Jumalassamme." (Roomalaisille, alkutervehdyksestä)

"Heille suokoon kunniaa Jeesus Kristus, johon he panevat toivonsa ruumiissa, sielussa, hengessä, uskossa, rakkaudessa ja yksimielisyydessä." (Filadelfialaisille 11:2)

"Varaa itsellesi tilaisutta rukoilla taukoamatta. Ano ymmärryksiä lisääntymistä. Valvo siten, ettei henkesi milloinkaan nuku." (Polykarpokselle 1:3)

Myös seuraavat Ignatioksen sanat ovat huomionarvoiset:

"...Jumala on katsonut Syyrian piispan [Ignatioksen] sen avoiseksi, että hänet löydetään auringon laskusta, minne Jumala on lähettänyt noutamaan hänet sen noususta. Ihanaa onkin minun laskeutua mailleni maailmasta Jumalaa kohti sitten hänen tykönsä noustakseni." (Roomalaisille 2:2)

"Mieluummin minä kuolen ja pääsen näin Jeesuksen Kristuksen yhteyteen kuin hallitsen maan ääriä...Antakaa minun päästä puhtaaseen valoon. Sinne saavuttuani minä vasta alan olla ihminen." (Roomalaisille 6:1, 3)

Miten muuten olisi ymmärrettävissä puhe "Jumalan luokse nousemisesta", ellei Ignatios uskonut sielun kuolemattomuuteen, tietoiseen ja persoonalliseen olemassaoloon fyysisen ruumiin kuoltua? Miten Ignatios voi sanoa olevansa ihminen vasta saavuttuaan puhtaaseen valoon, Kristuksen yhteyteen, jos kuolema merkitsee vain fyysisen ruumiin elintoimintojen loppumista ilman hengen erkanemista ruumiista tietoisessa ja persoonallisessa tilassa?

Myös Polykarpos viittaa nähdäkseni sielun kuolemattomuuteen. Siten selittyisivät luonnollisimmin hänen sanansa vähän ennen marttyyrikuolemaa:

"Minä ylistän sinua siitä, että olet katsonut minut tämän päivän ja tämän hetken arvoiseksi, pääsemään marttyyrien lukuun ja tulemaan osalliseksi sinun Kristuksesi kalkista ylösnousemukseksi iankaikkiseen elämään sielun ja ruumiin puolesta Pyhän Hengen katoamattomuudessa." (Polykarpoksen marttyyrio 14:2)

Polykarpoksen oma usko sielun kuolemattomuuteen ilmenee myös hänen kirjeestään Filippiläisille:

"Tehkää näin vakuuttuneina siitä, etteivät nämä [Paavali ja muut apostolit] kaikki ole turhaan juosseet, vaan uskossa ja vanhurskaudessa, ja että he nyt ovat siellä, minne heidän pitikin päästä, Herran luona, hänen jonka kanssa he yhdessä kärsivät." (Filippiläisille 9:2)

Miten Paavali ja apostolit voivat olla missään, jos he, kuten Jehovan todistajien oppi kuuluu, kuoleman jälkeen lakkasivat olemasta? Miten voidaan sanoa heidän "päässeen" ja "olevan Herran luona? Olisiko apostoli Johannes voinut vanhoilla päivillään erehtyä niin pahasti, että asetti seurakunna johtajaksi miehen, joka opettaa "pakanallista" sielun kuolemattomuus oppia? Tuskinpa. Tosi asiassa käsitys sielun kuolemattomuudesta on kuulunut apostoliseen oppiin aina Raamatun lehdiltä saakka. Seuraavat marttyyriossa esiintyvät sanat osoittavat ilman epäilyksen häivää alkukristittyjen uskoneen sielun kuolemattomuuteen:

"Kestävyydellä, jota hän osoitti, hän voitti taistelussa jumalattoman hallitusmiehen ja näin hän sai katoamattomuuden voitonsepeleen. Apostolien ja kaikkien vanhurskusten kanssa hän nyt riemuiten kunnioittaa Jumalaa ja kaikkivaltiaasta Isää ja ylistää meidän Herraamme Jeesusta Kristusta, meidän sielumme Vapahtajaa ja meidän ruumiimme ohjaajaa ja kaikkialla maailmassa olevan katolisen kirkon Paimenta." (Polykarpoksen marttyyrio 19:2)²

Polykarpoksen sanotaan siis "nyt" kuolemansa jälkeen riemuiten kunnioittavan Jumalaa yhdessä muiden pyhien kanssa.

Tässä yhteydessä on syytä viitata myös **Kleemensin kirjeeseen Korinttolaisille**. Kleemensin kirjeen aitoperäisyydestä ei ole epäilystä. Se on ensimmäinen Ut:n ulkopuolinen kristillinen kirjoitus, jonka tehtävästä, ajankohdasta ja kirjoittajasta on luotettavat historialliset tiedot. Se on, kuten professori Koskenniemi sanoo, "varmasti kirkollinen, toisin sanoen lahkoliikkeille vieras." Se ei siis varhaiskristittyjen mielestä edustanut luopumusta kristillisyyden alkuperäisestä sisällöstä. Iältään kirje on samoilta ajoilta kuin Ut:n nuorimmat kirjoitukset, jopa mahdollisesti niitä vanhempi. Kirjeen aitoperäisyydestä ja arvostuksesta varhaiskristillisessä yhteisössä puhuu sekin, että Kleemensin kirjetä korinttolaisille on vanhastaan luettu jumalanpalveluksissa monin paikoin. Kleemens oli Rooman seurakunnan johtaja. "Sekä kirkkohistorialliselta että dogmaattiselta kannalta kirjeellä on tavattoman suuri merkitys," professori Koskenniemi toteaa. "Harva asiakirja Ut:n ohella valaisee luotettavasti 1. vuosisadan oloja."

Myös Kleemensin kirjeessä voidaan nähdä viittauksia kuolemattomaan sieluun:

"Veljesvihan ja kateuden tähden nuo kaikkein suurimmat ja vanhurskaimmat pylväävät saivat vainoa osakseen ja joutuivat kamppailemaan kuolemaan asti. Otakaamme tarkasteltavaksemme sankarilliset apostolit. Pietari joutui väärämielisen veljesvihan tähden kärsimään tuskia, ei kerran ja kahdesti, vaan useita kertoja, ja näin

² Ilmaisu "katolinen kirkko" ei pidä ymmärtää sanan keskiaikaisessa merkityksessä. Sillä tarkoitettiin vanhan kirkon aikana yksinkertaisesti yhteistä maailmanlaajuista Jeesuksen Kristuksen seurakuntaruumista.

todistuksen annettuaan hän astui siihen kunnian paikkaan, joka hänelle kuului. Veljesvihan ja riidan tähden Paavali saavutti kestäväisyydellään voittopalkinnon. Seitsemästi hän oli vankina, hänet ajettiin maasta ja häntä kivitettiin, mutta näin hänestä tuli julistaja sekä idässä että lännessä ja hän saavutti sen jalon maineen, mikä hänen uskoonsa liittyy. Ja kun hän sitten, koko maailmalle vanhurskautta opetettuaan oli tullut lännen rajoille ja oli antanut todistuksen hallitsijoiden edessä, hän erkani tästä maailmasta ja tuli otetuksi pyhään paikkaansa kestävyuden suurimpana esikuvana." (Kleemensin kirje korinttolaisille 5:2-7)

Pietari kamppaili kateutta vastaan kuolemaansa asti, jonka jälkeen hän "astui siihen kunnian paikkaan, joka hänelle kuului." On toki mahdollista, että Pietarin ristin kuolemaa verrataan tässä "kunnian paikkaan". Mutta samankaltaisuus viittauksessa Paavalin ottamisesta "pyhään paikkaansa" tekee sellaisen tulkinnan epätodennäköiseksi. Paavaliin liittyvä viittaus on ilmiselvä osoitus siitä, että 1. vuosisadan seurakunnassa uskottiin kuolleiden pyhien siirtyneen Herran luo kirkkauteen - "pyhään kunnian paikkaan". Ilmaisua "erkani tästä maailmasta ja tuli otetuksi pyhään paikkaan" tuntuu mahdottomalta ymmärtää muuten kuin viittauksena kuolemattomaan sieluun. Samankaltaisuus Paavalin omien sanojen kanssa on ilmeinen: "*Sillä elämä on minulle Kristus, ja kuolema on voitto. Mutta jos minun on **eläminen** täällä **lihassa**, niin siitä koituu hedelmää työlleni, ja silloin en tiedä, minkä valitsisin. Ahtaalla minä olen näiden kahden välissä; halu minulla on **täältä eritä ja olla Kristuksen kanssa**, sillä se olisi monin verroin parempi; mutta teidän tähtenne on **lihassa viipymiseni tarpeellisempi**. Ja kun olen tästä varma, niin minä tiedän **jääväni eloon ja viipyväni kaikkien teidän luonanne teidän edistymiseksenne ja iloksenne uskossa.**" (Fil. 1:21-25) Täältä eriämällä Paavali tarkoitti fyysistä kuolemaansa vastakohtana lihassa/ruumiissa viipymiselleen. Ilmiselvä viittaus kuolemattomaan sieluun ja käy yksiin Kleemensin kielenkäytön kanssa.*

Kenties kaikkein yksiselitteisimmin sielun kuolemattomuudesta puhutaan **kirjeessä Diognetokselle**.

Kirjeestä Diognetokselle ilmenee kirkas ja varhainen raamatullinen usko sielun kuolemattomuuteen:

"Sanalla sanottuna: mitä sielu on ruumiissa, sitä ovat kristityt maailmassa. Sielu on hajaantuneena kaikkiin ruumiinjäseniin; samoin kristityt elävät hajaantuneena kaikkiin maailman kaupunkeihin. Sielu asuu ruumiissa, mutta ei ole osa ruumista; samoin kristitytkin asuvat maailmassa, mutta eivät kuulu maailmaan. Vaikka sielu on näkymätön, se on vankeudessa näkyvässä ruumiissa; samoin kristitytkin havaitaan maailmassa oleviksi, mutta heidän uskontonsa jää näkymättömäksi. Vaikkei sielu tee ruumiille mitään pahaa, ruumis vihaa sielua ja sotii sitä vastaan, koska se estää ruumista antautumasta nautintojen valtaan. Samoin maailmakin vihaa kristittyjä, koska he vastustavat sen himoja, vaikkeivät he tee sille mitään pahaa. Sielu rakastaa ruumista ja sen jäseniä, vaikka ruumis sitä vihaa; samoin kristitytkin rakastavat vihamihiänsä. Sielu on suljettuna ruumiiseen, mutta pitää ruumiin koossa; samoin kristitytkin elävät maailmassa kuin vankilassa, mutta pitävät maailman pystyssä. Kuolemattomana sielu asuu kuolevaisessa majassa; samoin kristitytkin asuvat muukalaisina katoavaisessa maailmassa odottaen taivaissa tarjona olevaa katoamattomuutta. Sielua kiusataan ruokien ja juomien nauttimisessa, mutta se tulee siitä paremmaksi; samoin kristittyjäkin rangaistaan päivittäin, mutta siitä he vain lisääntyvät. Näin merkittävään asemaan Jumala on heidät pannut, eikä heidän ole lupa siitä kieltäytyä." (Kirje Diognetokselle 6)

Tuomion tuli

Sielun kuolemattomuudesta puhuu myös varhaiskristittyjen luja usko todelliseen ja tietoiseen rangaistukseen, johon jumalattomat lopulta tuomitaan. Ignatios puhuu Uuden testamentin termin "sammumattomasta tulesta" (Efesolaisille 16:2), johon joutuu sellainen, joka "huonolla opilla turmelee uskon Jumalaan." Kysymyksessä ei ollut vain vertauskuva lopullisesta tyhjiin raukeamisesta olemattomiin vaan todellisesta, ikuisesta ja tuskallisesta rangaistuksesta, joka jumalattomia kohtaisi. Tämä käy ilmi mm. **Polykarpoksen marttyyrikertomuksesta**:

"Mutta kun prokonsuli yhä ahdisti häntä ja sanoi: 'Vanno, niin minä päästän sinut! Herjaa Kristusta!', Polykarpos lausui: 'Jo kahdeksankymmentä kuusi vuotta olen häntä palvellut, eikä hän ole tehnyt minulle mitään pahaa. Kuinka voisin pilkata kuningastani, joka on minut pelastanut?'... Prokonsuli sanoi taas hänelle: 'Minä käskenkkin polttaa sinut tulella, jos halveksit petoja, jos kerran et mieltäsi muuta'. Mutta Polykarpos sanoi: 'Sinä uhkaat tulella, joka hetkisen palaa ja vähän ajan päästä sammuu. Sinähän et tunne tulevan

tuomion tulta, joka odottaa jumalattomia heidän iankaikkiseksi rangaistukseksi. Mitä vitkastelet? Pane toimeen, mitä tahdot!" (Polykarpoksen marttyyrio 9:3; 11:2)

Polykarpoksen mielessä iankaikkisen rangaistuksen tuli oli yhtä konkreettinen, mutta pelottavampi, kuin ajallinen tuli.

Iankaikkisen rangaistuksen tulen todellisesta luonteesta puhuu myös **2. Kleemensin kirje**. Alkukirkon parissa uskottiin yleisesti, että sen oli kirjoittanut sama Kleemens, joka kirjoitti myös kirjeen korinttolaisille. Moderni tutkimus pitää tätä kuitenkin epätodennäköisenä. Kirjeen tyyli poikkeaa Kleemensin kirjeestä korinttolaisille. Ero selittyy ainakin osaksi sillä, että 2. Kleemensin kirje ei ole niinkään kirje, vaan pikemminkin saarna. Professori Koskenniemi, joka suhtautuu epäillen siihen, että kirje olisi Kleemensin laatima sanoo tästä huolimatta: "Yhtä kaikki se on sangen mielenkiintoinen teksti. Se on nimittäin todennäköisesti vanhin meille säilynyt näyte kristillisestä saarnasta, jos emme ota lukuun Ut:n kirjoihin sisältyviä otteita ja selostuksia saarnoista." Jos kirje, kuten alkukirkko uskoi, on Kleemensin kirjoittama, se ajoittuu hieman myöhemmille vuosille kuin Kleemensin kirje korinttolaisille. Nekin jotka eivät usko kirjeen laatijaksi Kleemensiä ajoittavat teoksen kuitenkin likimääräisesti toisen vuosisadan puoliväliin tai hieman sitä varhaisemmaksi. Yhtä kaikki se on merkittävä todistus varhaisen seurakunnan uskonkäsityksistä.

Ikuisesta tuomion tulesta 2. Kleemensin kirje sanoo:

"Ja heidän matonsa ei kuole eikä heidän tulensa sammu, ja he tulevat olemaan nähtävyys kaikelle lihalle...Mutta kun vanhurskaat, jotka ovat hyvää tehneet, kestäneet kidutuksia ja vihanneet sydämensä himoja, katselevat miten luopioita, jotka joko sanoin tai teoin ovat Jeesuksen kieltäneet, rangaistaan kauheilla kidutuksilla sammumattomassa tulesta, he antavat kunnian Jumalalleen sanoen: Sillä, joka on palvellut Jumalaa koko sydämestänsä, on oleva toivo." (2. Kleemensin kirje 17:5, 7)

Varhaiskristityt ymmärsivät helvetin tuomion siis hyvin konkreettisena, eivätkä jonkinlaisena "pois karsimisena", olemassaolon totaalisenä päättymisenä. Heille puhe tuomiosta, jossa "heidän matonsa ei kuole eikä heidän tulensa sammu" (vrt. Mark. 9: 47-48) sisälsi selkeästi ajatuksen tuskallisesta rangaistuksesta, josta jumalattomat joutuisivat ikuisesti kärsimään. Jos tuomio olisi ollut täydellistä tiedottomuutta ja olemattomuutta, niin miten rangaistusta kärsivät jumalattomat voisivat olla "nähtävyys kaikelle lihalle"? Miten vanhurskaat voisivat "katsella, miten jumalattomia rangaistaan kauheilla kidutuksilla"?

Kirjeessä Diognetokselle sanotaan:

"Silloin halveksit maailman petosta ja eksytystä, kun opit tuntemaan todellisen, taivaallisen elämän, kun väheksyt sitä, mitä täällä pidetään kuolemana, mutta kavahdat todellista kuolemaa, joka on odottamassa iankaikkiseen tuleen tuomittavia, siihen missä sinne joutuneet saavat ikuisen rangaistuksensa. Silloin tulet ihailemaan niitä, jotka vanhurskuden tähden kestävä ajallisen tulen, ja ylistämään heitä autuaiksi, kun olet oppinut tuntemaan tuon toisen tulen. Ei opetukseni sisällä mitään outoa enkä pyri esittämään mitään järjenvastaista. Oltuani apostolien oppilas minusta tulee nyt pakanoiden opettaja." (Diognetokselle 10:7-11:1)

Varhaiskristittyjen usko kuolemattomaan sieluun ja helvetin tuleen on ilmeinen.

Pyhä Henki on persoona

Apostolien jälkeinen sukupolvi uskoi, kuten Raamattukin opettaa, että Pyhä Henki on persoona, joka voi tehdä mitä persoona tekee. Ignatioksen mukaan Henki voi julistaa:

"Henki se julisti ja sanoi näin: Älkää tehkö mitään ilman piispaa, säilyttäkää ruumiinne Jumalan temppeleinä..." (Filadelfialaisille 7:2)

Pyhä Henki on Jumala

Pyhän Hengen persoonallisuus saa erityiskorostuksensa siinä, että varhaiskristityt uskoivat, että Pyhä Henki oli Jahve. Ignatios kirjoittaa:

"Pyhä Henki näet sanoo: Älköön viisas kerskatko viisaudestansa älköönkä voimakas voimastansa ällköönkä rikas rikkaudestansa, vaan joka kerskaa, sen kerskauksena olkoon Herra, niin että hän etsii häntä ja harjoittaa oikeutta ja vanhurskautta." (Korinttolaisille 13:1)

Ignatios viittaa Jer. 9:23-24:ään, jossa puhujana alkukielen mukaan on Jahve. Ignatios sanoo, että puhujana oli Pyhä Henki. Tässä ei ole mitään outoa, vaan esikuva tälle löytyy Uudesta testamentista, jossa samalla tavalla viitataan Pyhän Hengen tosi Jumaluuteen. Hebr. 10:15-16 sanotaan Pyhän Hengen puhuneen sen, minkä profeetan mukaan puhui itse Jahve (vrt. Jer.31:33, 34). Samoin apostoli Paavali sanoo Pyhän Hengen puhuneen profeetta Jesajan kautta (Apt.28:25-28 vrt. Jes. 6:9, 10).

Pyhää Henkeä ylistetään ja kunnioitetaan

Pyhän Hengen persoonallisuus ja jumaluus korostuu myös siinä, että Hänelle osoitetaan ylistys ja kunnia tasavertaisena Isän ja Pojan rinnalla. Polykarpos, apostoli Johanneksen opetuslapsi lausuu:

"Siitä syystä minä kaikesta sinua ylistänkin...sinun rakkaan Poikasi kautta. Hänen kauttaan sinulle ynnä hänelle ja Pyhälle Hengelle kunnia nyt ja tuleviin aikoihin. Aamen." (Polykarpoksen marttyyriö 15:3)

Itse marttyyriössä todetaan:

"Jääkää hyvästi rakkaat veljet, ja antakaa Jeesuksen Kristuksen evankeliumin mukaisen sanan ohjata vaellustanne! Kunnia Isälle Jumalalle ja Pyhälle Hengelle yhdessä hänen kanssaan pyhien ja valittujen pelastuksesta...Hänelle [Jeesukselle Kristukselle] kunnia yhdessä Isän ja Pyhän Hengen kanssa iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen." (Polykarpoksen marttyyriö 22:1, 3)

Risti ja syntymäpäivät

Barnabaan kirje on varhaiskristillinen tuote, joka tukee sitä käsitystä, että Jeesus surmattiin perinteistä mallia muistuttavalla poikkipuulla varustetulla ristillä.

Barnabaan kirjeen syntyajasta on erilaisia teorioita. Toisten mukaan se on syntynyt pian vuonna 70 jKr. Tapahtuneen Jerusalemin tuhon jälkeen. Toisten mukaan vasta 2. Vuosisadan alkupuolella. Yhtä mieltä ollaan siitä, että se tuskin olisi voinut syntyä vuoden 135 jKr. sattuneen Bar Kochban juutalaiskapinan jälkeen. Barnabaan kirjeessä Jeesuksen ristiin viitataan sanoilla:

"Mutta kun tau-kirjamen muotoiseen (T) ristiin oli määrä liittyä armon, hän mainitsee myös kolmesataa. Näin hän siis ilmaisee Jeesuksen noilla kahdella kirjaimella ja yhdellä ristin." (Barnabaan kirje 9:8)

Roomalaisten omat kirjoitukset (mm. Seneca) tukevat perinteistä poikkipaalulla varustettua ristiä. Myös arkeologiset löydöt sotivat Vartiotorni-seuran paaluteoriaa vastaan. (Lisää paalu-risti keskustelusta Pasi Turunen: Vartiotorni - Valtakunta uudessa valossa).

Yllättävää on myös se, että jo varhain kristittyjen parissa alettiin viettää marttyyrien kuolinpäivää heidän syntymäpäivänään. Tästä kertoo lyhyesti Polykarpoksen marttyyriö:

"Sinne me kokoonnumme ilolla ja riemulla, sikäli kuin mahdollista, ja Herra on antava meidän viettää Polykarpoksen marttyyrikuoleman päivää, hänen syntymäpäiväänsä, niiden muistoksi jotka ovat kamppailleet ennen meitä ja niiden harjoitukseksi ja valmistukseksi, jotka vastedes joutuvat kamppailuun." (Polykarpoksen marttyyriö 18:3)

Tuskin Plykarpoksen opetuslapset olisivat ryhtyneet moiseen, mikäli olisivat tienneet suuresti arvostamansa ja kunnioittamansa miehen vastustaneen "syntymäpäivän" viettämistä pakanallisena tai ihmistä väärällä tavalla korottavana. Marttyyrien "syntymäpäivää" vietettiin, koska heidän esimerkkinsä rohkaisi jälkeensä jääneitä seuraamaan heidän uskonsa jälkiä. On mahdollista, että juuri tätä juhlatapahtumaa varten laadittiin Polykarpoksen kunniaakkaasta poismenosta kertova marttyyrio. Myöhemmin tällainen käytäntö vääristyi Roomalaiskatolisen kirkon piirissä pyhimysten palvonnaksi.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Apostolisten isien tekstit eivät ole erehtymätöntä ja henkeytettyä Jumalan sanaa. Mutta ne ovat arvokasta historiallista todistusaineistoa siitä uskon opin sisällöstä, minkä apostolien jälkeinen/jälkeiset sukupolvet olivat apostoleilta saaneet. Muistakaamme kaksi merkittävää todistajaa: Ignatios ja Polykarpos. Ensimmäinen oli Antiokian seurakunnan paimen ja sitä kautta Syyrian kristittyjen johtaja. Hänen näkemyksensä edustavat näin ollen silloisen kristikansan valtaenemmistöä. Perimätiedon mukaan hänet oli asetettu virkaansa itsensä Pietarin ja Paavalin toimesta. Olisivatko he asettaneet Jumalan edessä niin vastuulliseen virkaan miehen, joka edusti luopumusta aidosta apostolien opetuksesta? Polykarpos oli apostoli Johanneksen opetuslapsi ja Smyrnan seurakunnan johtaja.

Silmiinpistäväänä piirteenä apostolisten isien todistuksessa on se, että Jehovan todistajien oppi loistaa poissaolollaan. Emme löydä pienintäkään viittausta sellaisiin oppikäsityksiin, joita moderni Jehovan todistajien liike edustaa. Päin vastoin. Emme myöskään löydä mitään siihen viittaavaa, että apostolien jälkeinen/jälkeiset sukupolvet olisivat uskoneet, että on kaksi pelastuvien luokkaa: Toinen, jolla on taivastoivo ja joiden lukumäärä on 144 000 ja toinen jolla on maanpäällinen toivo.

On oikeutettua vetää Raamatun ja tämän lyhyen kirkkohistoriallisen katsauksen päätteeksi se johtopäätös, että huolimatta Vartiotorni-seuran väitteistä, varhaiskristityt eivät opettaneet Jehovan todistajien oppeja. Näin ollen Vartiotorni-seuran opetus on luopumusta apostolisesta, raamatullisesta opista ja sellaisenaan hengellisesti vaarallista. Teemme hyvin ottaessamme vaarin autaan Ignatioksen varoituksesta:

Minä kehoitan teitä, en kuitenkaan minä, vaan Jeesuksen Kristuksen rakkaus: käyttäkää ravinnoksenne vain kristillistä ruokaa. Sen sijaan pidättäkää vieraan kasvun tuotteista, nimittäin lahkolaisuudesta. Sen edustajat sekoittavat Jeesusta Kristusta oppinsa siteeksi yrittäessään petollisesti herättää luottamusta, aivan kuin ne jotka antavat kuolettavaa myrkyä hunajaviiniin sekoitettuna: tietämätön ottaa sen vastaan mielihyvin ja näin hän kohtaa kuolemansa onnettomissa mielihyvän tunteissa. Varokaa siis tällaisia ihmisiä.

(Trallislaisille 6)